

FRANCESC PARCERISAS

FER-NE VUITANTA

ESTAMPES,
EVOCACIONS, IMATGES

BARCELONA 2026

QUADERNS CREMA

Publicat per
QUADERNS CREMA
Muntaner, 462 - 08006 Barcelona
Tel. 934 144 906
correu@quadernscrema.com
www.quadernscrema.com

© 2026 by Francesc Parcerisas Vázquez
© d'aquesta edició, 2026 by Quaderns Crema, S. A.

Drets exclusius d'edició:
Quaderns Crema, S. A.

[Subvencions i ajuts a l'edició o la traducció.]

A la coberta, il·lustració de Joan Junceda
per al conte *Els petits saltimbanquis* (1917)

ISBN: 978-84-7727-719-4
DIPÒSIT LEGAL: B. 7469-2026

AIGUADEVIDRE *Gràfica*
QUADERNS CREMA *Composició*
ROMANYÀ-VALLS *Impressió i rellegat*

PRIMERA EDICIÓ *maig de 2026*

Sota les sancions establertes per les lleis,
queden rigorosament prohibides, sense l'autorització
per escrit dels titulars del copyright, la reproducció total o
parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment mecànic
o electrònic, actual o futur—inclouent-hi les fotocòpies i la difusió
a través d'Internet—, i la distribució d'exemplars d'aquesta
edició mitjançant lloguer o préstec públics.

TAULA

Introducció

9

FER-NE VUITANTA

13

Agraïments

187

*Procedència
de les fotografies*

189

Al meu germà David.

INTRODUCCIÓ

Arribat a la vuitantena, comença a ser difícil pensar en el futur. «Proveeix per a l'esdevenidor» és una frase que la saviesa popular emprava sovint a les rondalles i els refranys que expliquen la necessitat de preveure per a l'endemà. Però a una edat avançada, encara que les il·lusions siguin moltes i innúmbers els projectes perquè el delit i les ganes de devorar la vida són inexhauribles, la solidesa del passat acumulat trontolla, amenaçadora, damunt el present amb una certa feixuguesa. Se'm va acudir, doncs, que seria curiós fer un llibre que em permetés d'aplegar un àlbum d'estampes i d'imatges dels camins per on he transitat i del jo que he estat per tal de tenir un petit recorregut autobiogràfic, amb una foto per any.

De seguida em vaig adonar que la simplicitat, i fins i tot la banalitat, del projecte era només aparent ja que, tan bon punt vaig posar-m'hi, vaig comprendre que les dificultats per dur-lo a bon port eren immenses; d'entrada per trobar fotos que corresponguessin puntualment a totes les èpoques, i també perquè hi ha fets molt importants, que deixen una petja duradora en nosaltres però que no tenim costum de fotografiar: la mort n'és segurament el més conspicu. Sóc conscient que un àlbum personal, biogràfic, pot resultar d'una monotonia i d'una pedanteria excessives perquè té un protagonista únic, i aquest jo, jo, jo, repetit i descarat, està predestinat a acabar avorrint fins i tot l'autor, per això els peus de foto i els textos que acompanyen les imatges in-

tenten aportar una mica de comentari més distret o més subjectiu, fer una mica de literatura.

En cap moment no he tingut la pretensió de presentar un relat travat, excepte en el sentit cronològic que tot el llibre descabdella. De fet, cada imatge podria donar lloc a un llarg text descriptiu, o a un conte—de vegades fins i tot a un capítol de novel·la i, certament, a una molt més llarga evocació autobiogràfica—, però la voluntat d'aquest àlbum és més aviat suggerir, desvetllar records, fantasies o aproximacions a èpoques, llocs i persones, moltes de les quals ja han desaparegut. Se li podria aplicar aquella frase de Walter Benjamin en què explica que el que intentava era «captar el retrat de la història en les representacions més insignificants de la realitat».

No he volgut ultrapassar els límits cronològics estrictes dels meus vuitanta anys, del 1944 al 2024, i he procurat que la tria fos més o menys emblemàtica. Emblemàtica per a un possible lector que sàpiga llegir allò general en el que és particular, l'època en l'individu, una certa transcendència en allò insignificant; malgrat tot, segurament és una tria menys emblemàtica per a mi mateix, ja que, encara que la selecció hagi estat deliberada, té molt d'atzarosa i només la puc considerar limitadament representativa d'alguna faceta del meu «jo». No crec que la meua vida, amb els alts i baixos de totes les vides, tingui un especial interès, tot i que bé deu tenir, em repeteixo, molts punts coincidents amb l'experiència d'altres que han estat contemporanis meus, inclosos els amics, o familiars, o, per descomptat, les persones que he estimat. És per això que confio que les llambregades subjectives al passat aportin també alguna guspira de llum als lectors, fins i tot—o especialment—a aquells que són més

joves i que algun dia també es poden veure empesos a reflexionar sobre el sentit de les imatges que els evocaran etapes de llur vida, imatges que, per ventura, en definiran el sentit i l'experiència.

Una mica com el naufrag a l'illa deserta, he volgut que, en aquest àlbum, la tria fos—ho repeteixo—una mica diversa, i sobretot que fos equitativa amb la cronologia: tots els anys tenen la seva entrada i totes les entrades tenen una extensió pràcticament igual. El resultat—me n'adono ara—és que la constància i intensitat dels afectes, de les relacions, de les dificultats, difícilment queden plasmades en l'eixutesa de la història quan aquesta es vol més objectiva o impersonal. Una de les maneres de pal·liar, en la mesura del possible, aquestes descompensacions ha estat d'incloure tota la informació de què sóc capaç en els textos, però també això se m'ha fet contradictori. El meu propòsit inicial era que les imatges, per heterogènies que fossin, permetessin de crear en la ment del lector alguna mena de discurs: com petites monjoies que marquen un espai, un temps, uns personatges que la imaginació de cada lector desenvoluparà posant-se en el meu lloc (o posant-me a mi en el seu). Un cop més, m'han vingut al cap aquelles esplèndides vitrines de vidre, com gabinets d'instrumental quirúrgic, en què Sophie Calle, molt d'acord amb la idea de les «sobralles marginals» de Walter Benjamin, agrupava pertinences esparses de persones per tal que l'espectador fantasiegés i imaginés unes vides que només li eren insinuades per les restes aparentment atzaroses que, exposades en un colpidor aiguabarreig, descansaven a l'altre costat del vidre.

En qualsevol cas, tinc la certesa que hi ha fets, alguns d'ells prou transcendents, dels quals aquest llibre no deixa cap

constància, i així ha de ser, perquè no he volgut fer una tria de moments «estel·lars» de la meua biografia. Tot amb tot, m'agradaria pensar que la lectura d'aquest àlbum amb evocacions i estampes induirà algun lector, tant si és jove com si ja acumula una certa edat, a reflexionar sobre el sentit efímer, i tan humà i intransferible, de les nostres vides, com m'ha passat a mi en l'escaiença de fer-ne vuitanta.

Barcelona, novembre del 2024 – març del 2025

FER-NE VUITANTA
ESTAMPES, EVOCACIONS, IMATGES

1944

He de començar pel bateig, a la catedral de Barcelona. El nadó que sóc jo, en braços del padrí, sembla que dormi plàcidament del tot aliè a les inevitables envestides del temps. Com pertocava a un esdeveniment familiar d'una certa solemnitat, la foto va signada per un bon fotògraf professional: Vives.

Carmeta Martí Corberó, de Gelida, cosina germana del meu pare i Paco Pallarès, fill d'un cosí germà de l'àvia paterna, són els meus padrins. Potser per l'agraïment que a l'època representava tenir bons padrins—una convenció social per estrènyer els vincles familiars—, anys després, sent encara molt jovenet, vaig assistir a la boda del meu padrí, al Montseny: en guardo un record difícil, encotillat, de nen que es troba sol entre gent gran, sense saber què fer, desplaçat. Amb la padrina i amb qui seria el seu marit, Robert Raventós, sempre hi vaig tenir un tracte molt més sovintejat, en part perquè eren la nostra família de Gelida, on els visitàvem amb una certa regularitat. (En els meus records infantils, Gelida, molt més que no pas el Bruc o Albatàrrec, d'on procedien els avis paterns, és el nostre lligam rural amb el país, quan Barcelona encara no havia crescut massa i les comunicacions eren molt precàries). En una de les moltes torques de la vida, de gran vaig procurar assistir als funerals dels meus padrins. El de la meva padrina va ser a l'església de Gelida, on, molts anys enrere, a la sortida d'algun bateig, la canalla cridàvem que ens tiressin confits perquè si no «el nen es morirà». El del meu padrí va ser al tanatori de les Corts. A la foto del bateig, la padrina duu la mantellina de rigor i sosté un ciri força gran, i se'ls veu, a tots dos, prou somrients. Ara que en faig vuitanta, se m'acut que devien ser ben joves. El temps ja començava a engolir-ho tot.

1945

Petros David i Francesc

Francesc		David	
30/11/44		30/11/44	
2/12/44	2,540 kg.	2/12/44	2,490 kg.
8/12/44	2,654 "	8/12/44	2,615 "
22/12/44	3,270 "	22/12/44	3,255 "
29/12/44	3,615 "	27/12/44 5/1	3,550 "
13/1/45 5/1	3,985 "	13/1/45 5/1	3,975 "
23/1/45	4,130 "	23/1/45	4,135 "
31/1/45	4,277 "	31/1/45	4,225 "
28/II/45	4,650 "	25/II/45	4,555 "
10/III/45	5,020 "	10/III/45	4,935 "
21/3/45	5,340 "	21/3/45	5,275 "
29/4/45	5,755 "	18/4/45	5,615 "
26/4/45	5,980 "	26/4/45	5,880 "
5/5/45	6,070 "	5/5/45	6,220 "
2/6/45	6,340 "	2/6/45	6,310 "
30/7	7,670	30/7/45	7,575
4/xi/45	8,880	4/xi/45	8,885
13/3/46	10,130	13/III/46	10,300
18/2/46	9,000	Diarraca abril - 9,000	
4/6/46	10,200	4/6/46	10,450
26/6/46	10,780	26/6/46	10,750
19/10/46	12,100	Ovíeds { David 19/10/46 - 11,500	
28/11/46	12,400	28/11/46 - 12,200	

En aquesta llibreta de gran format, embuatada amb una roba de floretes, el meu pare anotava meticulosament el pes del David, el meu germà bessó, i el meu per comprovar si ens refèiem com calia de la circumstància d'haver nascut una mica prematur—la mare no sabia que duia bessons—.

Només després de néixer el David, el doctor Molins, el metge de Begues, a qui el pare havia anat a buscar d'urgència en plena nit, va comunicar als pares que el part no havia acabat, perquè encara quedava una altra criatura que volia sortir (jo). La mare explicava—i va escriure—que van creure que jo naixia mort perquè estava del tot cianòtic (de color ben blau), i li va arribar a dir al meu pare que n'esperaven un, i que si només en sobrevivia un, no podien lamentar-se'n. Sóc, doncs, sense cap mena de dubte, un fill de propina, però no crec que això m'hagi fet més mimat ni rebutjat. Com és fàcil de comprendre, per sort no sabré mai com deu ser no tenir un germà bessó. La mare afirmava que havia quedat embarassada de nosaltres el dia de Sant Josep (19 de març), quan la resta de la família havia anat a celebrar la festivitat amb els oncles de Gelida i el pare i la mare s'havien quedat sols a Begues i havien aprofitat per fer «gresca grossa».

1946

A la bassa de la casa familiar, a Pedralbes. La meva germana Sílvia, la meva mare, el David i jo (o jo i el David). Recordo perfectament el rajolí prim d'aigua, la canonada de plom i el goig de clapotejar i esquitxar.

Pot semblar estrany, però, encara que sóc incapaç de distingir entre el meu germà i jo, recordo perfectament la bassa i la petita canonada de plom, i els nostres banyadors de llana amb una barqueta brodada al pit amb fil de color groc. A la foto, la mare, amb un mocador que recorda vagament l'estil Carmen Miranda. La mare sempre va tenir tirada cap al mar potser perquè de petita havia passat els estius a la platja de Gijón. Alguna vegada he consultat l'escriptura de compra de la casa, on els avis Parcerisas van voler reunir tota la família per poder tenir cura del meu pare i del meu oncle, tots dos malalts de tuberculosi. A l'escriptura es parla del dret a una «ploma» d'aigua, que baixava de les mines subterrànies de la muntanya, i que devia ser la mateixa aigua que alimentava la Font del Gat, al límit de l'avinguda Pearson. Aquest rajolí menut que ressona en la bassa buida de la foto i ens esquitxa amb la seva frescor és un dels primers records que tinc, molt visual, i agradabilíssim. Penso que dec ser home de xipolleig.

1947, APROXIMADAMENT

Els tres germans grans damunt la gespa, que anomenàvem «gram», amb uns bells animals de joguina. No recordo els animals, però recordo el matalasset, farcit segurament amb crin vegetal. És evident que als tres germans ens han vestit i pentinat per a la foto.

Els pilars de totxana que es veuen al darrere aguantaven—i aguanten—unes bigues primes de fusta per on s’emparrava alguna planta tot formant un petit porxo al voltant del garatge, al qual correspon la paret que es veu de fons. Al garatge, amb terra cimentat i unes portes metàl·liques enrotllables, guardàvem un Ford T antic, negre, d’abans de la guerra, que la família feia servir cada dia per anar a treballar a la botiga. Al costat del garatge hi havia un petit magatzem amb coberta d’uralita, i dos telers grans, de fusta, inactius, amb el fil i les llançadores sempre a punt. Devien ser una excusa per aconseguir una quota de cotó especial. Als telers, que eren com grans paquiderms, feia bo d’enfilar-s’hi. És en aquest magatzem que un dia vam descobrir, esbalaïts, la pell d’un xaiet assecant-se en un bastidor de fusta. El xaiet ens l’havien regalat ben viu unes setmanes abans uns pastors transhumants que de tant en tant arreceraven els seus ramats al carreró lateral de casa—un carreró de terra sense sortida, ple de pedres, herbes i algun matoll, tancat a l’extrem per una porta de fusta tota desllorigada, pintada d’un verd anèmic, deslluït, i amb un feixuc passador de ferro que tancava els dos batents—.